

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: Dvodnevni tečaj za varstvo rastlin. — Naznanilo glede kmetskega knjigovodstva. — Inozemsko meso v Avstriji? — Naznanilo štajerskega sadjarskega društva. — Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo. — Vrednost zboljšave (meliorizacije) zemljišč. — Obrezovanje sadnih dreves pri sajenju. — Vinogradnikom ptujskega okraja! — Perutninarški list. — Zborovanje podružnic in krajnih društev. — Iz podružnic in krajnih društev. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznanila.

Dvodnevni tečaj za varstvo rastlin

za Spodnje Štajersko v zdravilišču Rogatec-Slatina dne 5. in 6. maja 1908, začetek ob 10. uri predpoldne.

Kakor smo že v zadnji številki naznanili (16. aprila t. l.) se vrši v zdravilišču Slatina-Rogatec tečaj za varstvo rastlin.

Vsled nove odredbe se bo ta tečaj vršil dva dni in sicer 5. in 6. maja.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe.

Kmetško knjigovodstvo.

Vsled sklepa 88. občnega zbora c. kr. kmetijske družbe v letu 1908. od O. O. izdano kmetško knjigovodstvo, sestojede iz

blagajne, gospodarske knjige in zapisnika imovine (inventarja)

se lahko dobi za znižano ceno K 2.40 poštne prosto.

V Gradcu, 11. aprila 1908.

Osrednji odbor

c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem.

Inozemsko meso v Avstriji?

Pred tedni je prišla cela ladija argentinskega mesa v tržaško lukko; meso pa se vsled vladinega ugovora ni smelo izkrcati in tako se je moralo porabiti za mornarje in potnike na ladji. Ta povod so seveda zopet porabili stari nasprotniki našega domačega gospodarstva za to, da so zopet ščuvali zoper gospodarje in kmetovalce in konzumente, in da so trdili, da je vlada s to svojo vredbo storila veliko krivico vsem onim, ki kupujejo in zavživajo meso. O argentinskem mesu se je govorilo, da je zelo okusno in da je tako ceno, da bi si ga lahko tudi najubožnejši človek privoščil. Zato se nam pač ni treba čuditi, da tako ravnanje ni zgrešilo svojega namena in da so res nekatera mestna zastopstva ubogala socijalne demokrate in zahtevala za argentinsko meso prost uvoz.

Ta dogodek osvetljuje zopet s prav jarko lučjo način, kako se greši zoper naše kmetijstvo; da bi pomenilo za avstrijske kmetovalce hud udarec, če bi se inozemsko meso lahko svobodno uvažalo, tega pač ne bo nihče zanikaval, kdor vé, da pada v Avstriji živini cena vedno bolj in bolj in da je sedaj že tako

nizka, da je za živinorejca skoraj nemogoče shajati.

Ostane nam seveda še vprašanje, ali bi bil uvoz inozemskega mesa za konzumente dober, kar pa je zelo dvomljivo. V prvi vrsti je že pomota, če se misli, da bi bilo argentinsko meso ceneje ko naše domače. To vprašanje je bilo že pri seji tržaškega občinskega sveta na dvenem redu. Občinski svetnik Lamaja je v tej seji dokazal, da bi bilo argentinsko meso zaradi visoke carine (45 v za kilo) in užitninskega davka že v Trstu dražje ko naše domače meso. Če računamo potem voznino od Trsta proč in vse druge stroške, ki se še naberejo, če pomislimo, da bi morali dobiti še prej posebne mrzle vagone, da bi se prevažanje vršilo tudi s sanitarnega stališča dobro, potem bi prišlo argentinsko meso mnogo dražje ko naše domače in konzument bi moral vse lepe upe in nade za ceno meso, s katerimi ga slepijo socijalni demokratje, za vedno pokopati.

Pri tem vsem pa ne smemo prezreti, da je kakovost argentinskega mesa taka, da nikakor ne vzdrži primera z mesom naših goved, ki so iz dobre reje in dobrega, lepega plemena. V Trst se pripelje argentinsko meso zmrznjeno in zgubi že s tem precej svojega okusa, neglede na to, da je to meso od goved, ki se imenujejo „Navilos“ in ki žive čisto divje na prostem. Poleg mrzlih vagonov pa bi morali hitro postaviti velike ledenice, ker začne sicer meso kmalu gniti.

Nadaljen dokaz za kakovost mesa nam kaže poskus, ki ga je na Dunaju v hotelu „Metropole“ naredila tvrdka Medinger pred kakimi trinajstimi leti. Več ko polovica tega mesa je ostala nerazprodana in tvrdka Medinger je izgubila veliko svoto denarja. Hotela je pokazati Dunajčanom, da je argentinsko meso dobro in okusno, a je pri tem imela samo škodo. Poznavavec argentinskega mesa je pisal takrat v nekem dunajskem listu, da je to meso praženo ali pečeno še precej dobro, a za dunajske prebivavce, posebe za ubožnejše, pa ni, ker če se kuha, meso razpade na posamezne niti in plava v juhi, ki ima okus po kleju. Če ga hočemo peči, ga moramo vzeti več ko 25 do 30 *dkg*, kakor delajo ubožne rodbine, kajti en kilogram se pri

pečanju zelo skrči in sevre in komaj dve slabi porciji se dobita iz njega.

Iz vseh teh dejstev, ki smo jih navedli, se pač vidi, da bi bila velika brezvestnost, če bi naša vlada dovolila argentinskemu mesu prost vstop v državo. Dvakrat brezvestno in brezobzirno pa bi bilo tako ravnanje vlade, če pomislimo, da zradimo doma v Avstriji za našo potrebo dovolj živine.

Posebno radi opozarjajo naši nasprotniki na Angleško in na Italijo, v katerih državah se uvažuje argentinsko meso. To je seveda resnično a pri tem se zamolči marsikaj. V Italiji se uvažuje argentinsko meso samo v genovski luki in še to v zelo mali množini, ker se Italijani sami, dasi pri hrani niso ravno izbirični, nikakor ne morejo navdušiti za argentinsko meso, ki se pri nas od neke strani hvali kot dobro in okusno. Kar se pa tiče Angleške, se mora odkrito priznati, da so tem vsled uvoza inozemskega mesa prišli konzumentje ravno iz dežja pod kap. Sedaj so na milost in nemilost izročeni tako imenovanemu „Beef Trust“-u, ki je na angleškem mesnem trgu dosegel popolno samovlado, tako daleč, da so domači mesarji naravnost sužnji tega trusta. Trust določa sam cene in kdor hoče jesti na Angleškem meso, ta mora zanj plačati zahtevano ceno. Domača živinoreja je preslaba, da bi lahko uspešno tekmovala s trustom, ker jo je enostransko protitežiranje merkantilizma popolnoma oslabilo.

Iz vsega tega pač lahko vsakdo razvidi, da se strinjajo naše zahteve z zahtevami konzumentov in da je brezvestnost, če se skuša spraviti agrarne zahteve v nasprotje z zahtevami producentov. Mesarji pa imajo vzroka dovolj, da enkrat korenito premislijo, ali bi bilo za njih priporočljivo, da bi se ž njimi kedaj tako godilo, ko ž njihovimi stanovskimi tovariši na Angleškem.

Ravnotako se strinjamo z zahtevami konzumentov, kar se tiče vprašanja, ki se je že večkrat obravnavalo v javnosti, namreč da se postavijo na srbski meji klavnice, oziroma, da se dovoli Srbiji, da uvede v Avstrijo na leto 35.000 glav goved in 70.000 glav svinj. Z agrarnega stališča moramo ugovarjati proti vsakemu uvozu živine iz Srbije, tudi zoper uvažanje mesa, ker je tudi tukaj nevarnost,

da se naša živina okuži. Opozarjamo samo na mnoge slučaje vraničnega prisada, ki jih je lani povzročila uvažana ruska živinska dlaka in ki so povzročili smrt. Da se tudi z mesom lako prenesejo kali raznih boleznij, tega veda ne zanikava, najdejo se celo učenjaki, ki to naravnost trdijo. Tembolj pa imamo vzrok, da se branimo uvoza živine iz Srbije, ker se je že večkrat zgodilo, da se je naša živina ravno vsled uvoza iz Srbije okužila. Tudi danes ne vladajo v Srbiji take razmere, da bi srbski živini lahko brezpomiselkov zaupali. Naš podkonzul v Belgradu, dr. August Humbert Corosacz kaže v svojem poročilu za leto 1906, kako zelo je okužena srbska živina. On piše: „Živinske bolezni, med njimi posebno svinjska kuga in črni prisad, so nastopile mestoma zelo hudo in so naredile med svinjami in govedom dotičnih občin mnogo škode.“ Vraničin prisad se najde na mnogih krajih v 64. občinah; od obolele živine je poginilo 67. glav. Tudi kuga med svinjami je zelo razširjena. V štirih okrajih je bilo 70. občin okuženih in od 3224 obolelih svinj jih je poginilo 2071. Poleg teh boleznij se je našla še smrkljavost, garjavost in steklina. Ovče se obolele na kozah in tudi pri perutnini so se našle večkrat hude bolezni.

Da je ob takih razmerah poročilo o ugodnostih, ki jih meni naša vlada dati Srbiji v novi trgovinski pogodbi, moralo zelo vznemirjati živinorejce, to bo lahko razumel tudi oni, ki ni agrarec. Zato nam je zelo odleglo, ko smo čitali po listih, da so se pogajanja s Srbijo zaradi nove trgovske pogodbe prekinila. Vzroki pa, zaradi katerih so se prekinila, niso nikakor bili takšni, da bi lahko z zaupanjem zrl v bodočnost. Pogajanja se niso za to prekinila, ker se niso hotele dati od Avstrijske vlade Srbiji pri uvozu nobene ugodnosti, ampak zato, ker Srbija ni dovolila, da bi na srbski zemlji ogledovali avstrijski živinozdravniški organi živino, ki je namenjena za uvoz v Avstrijo. Kakor doslej bomo morali tudi zanaprej računati z dejstvom, da bo prišlo srbsko meso v velikih množinah k nam, če se ne bodo naši agrarni poslanci odločno uprli tem koncesijam. Kaže se pa, da bodo v tej stvari ravnali vsi avstrijski agrarci vzajemno, ker se je gospodarski odsek državnega zbora, oziroma svet proste agrarne zveze v neki resoluciji izrekel v smislu naših zahtev zoper vsako ugodnost pri uvozu srbskega mesa v našo državo.

Upajmo* torej, da se bo skupnemu prizadevanju agrarnih krogov posrečilo odvrniti to pretečo nevarnost od naše domače živinoreje.

R—r.

Naznanilo štajerskega sadjarskega društva.

Društvo lahko tudi letos odda večje množice cepik svojim članom in drugim sadjerejem kakor tudi štajerskim šolskim vodstvom brezplačno:

In sicer jabolka: rajnete (Ananas, Kanada, Jameson, Baumannova, Cox Orange), pepinke (Ribston, London),

* Pogodba se je med tem sklenila 13. februarja in Srbija je dobila res vse zgore opisane ugodnosti.

žolti Bellefleur, kraljevo kratko pecljevko, štajerski mošancelj, ovčji nos, Charlamovsky, progasti Kardinal, Haglve Crab, renska bobovka, renska krivopeceljasta, Huberjeva moštovka.

Hruške: Dielova maslenka, Colomanova jesenska maslenka, dobra Luiza avranška, zimska, dekanovka, Gellertova, zelo fina maslenka, zelena poletna Magdalena, Colmar d'Arenberg, Espermova bergamotka, Olivier de Serres, Ljegova zimska maslenka, Boskova čutarica, pastorovka, jenenovka, Rumeltovka, Weilerjeva moštovka. Druge vrste se ne bodo oddajale. Zavije se le za pošiljatev, zato se naj cepike takoj odvijajo in dokler so ne rabijo, shranijo v kleti v pesku ali zunaj v zemlji. Prošnje naj se pošljejo kakor hitro je mogoče in sicer v nemškem jeziku na Štajersko sadjarsko društvo v Gradcu, Sporgasse 11 oddajalo se bo, dokler bo kaj zaloge.

Štajersko sadjarsko društvo.

Kmetovavec, spoznaj in obdeluj pravilno svojo zemljo.

(Izviren spis.)

V. (Dalje in konec).

Fosforova kislina in apno.

Počasni razkroj, ki se vrši pri kaliju, se vrši tudi pri fosforovi kislini, toda ona je kaj različno rastlinam pristopna. Še le ko se razkroji pride rastlinam v korist, isto je tudi s kalijem. Fosforove kisline je v vseh rastlinskih delih, posebno pa v zrnju. V 100 q žitnega zrnja je 85 kg fosfora. 10 q pšenice in 20 q slame odvzame 12 kg fosforove kisline, 10 q sena 4 kg, 10 q domače detelje 5 kg, 100 q krompirja 16 kg.

Kako izsesani so naši travniki in polja, nam pričajo resnični podatki v številkah, koliko vsakokrat zemlji s sadežem odvezamemo. Mi bi torej mogli gnojiti in gnojiti vsaki rastlini, če bi hoteli zemljo v srednji meri rodovitno obdržati.

Z apnom tudi gnojimo, njegov kalcijev okis je izvrsten, da snovi, ki so v zemlji, postanejo raztopne. A nikoli pa ne smemo z apnom in domačim gnojem ali gnojnico skupaj gnojiti, isto velja tudi pri Tomaževi žlindri in domačim gnojem, to pa zato, ker bi nam apno ves dušik izpodrinilo. Apno trosimo 8 do 10 q na oral in sicer mora razpasti prej od vlage v prah. Tako gnojenje zadostuje za 6 let in se mora enakomerno fino raztrositi.

Gnojila, ki imajo fosforovo kislino so naslednja: nekoliko tista gnojnica, na katerej je stranišče, sama zase je nima skoro nič, domači gnoj v 10 q 2½ kg, straniščni gnoj od 486 kg le kake 3 kg, pepel ima okoli 4 kg, superfosfati imajo od 12 kg do 21 kg v 1 q = 100 kg, Tomaževa žlindra 11 do 23 kg v 1 q, razventega 38 do 60 kg apna, razklejana kostna moka 28 do 30 kg, parjena kostna moka 18 do 22 kg, razkrojena kostna moka 12 do 13 kg v 1 q fosforove kisline.

Ce bodeš te snovi na svojem posestvu prav zbiral, hranil in vporabljal, zagotovim te, da bode za pet let tvoje zemljišče obilneje rodilo, svojim otrokom boš obstanek zagotovil, da njim ne bo trebalo po Ameriki kruha iskati, ko še

ga je doma dovolj, dobrih delavnih rok pa vsak kmet na veliko potrebuje. Čemu torej v Ameriko in drugam, le zato, da se težkemu delu odtegne in lenobo pase.

Zato kličem pouk in zopet pouk. Kmetovalec se živi iz svoje zemlje, ne pa od mane, ker ista več ne pada, on je navezan na prodajo pridelkov svojega dobro obdelanega polja, in če teh ni, zaropče boben. Denar se zastonj nikomur ne daje. Ako si torej vse okoljščine dobre premislil in prevdaril, da obstoji domač gnoj iz več redilnih snovi, katere se še pri najskrbnejšem ravnanju porazgubijo, si globoko svoje zemljo obdeloval, vse domače redilne snovi poiskal in je z gnojili rastlinam podajal, takrat še le prašaj za umetna gnojila.

VI.

Umetna gnojila in moje skušnje.

Umetno gnojilo ali „prah“, naj bode potem eno ali drugo, ima večinoma vsako le po eno redilno snov v sebi, dočim ima domači gnoj vse redilne snovi v sebi, toda v zelo mali množini. 10 q domačega gnoja ima le 4 do 6 kg kalija, 1.8 do 2.5 kg fosforove kisline, 4 do 5 kg dušika in 5 do 7 kg apna. Medtem ima 10 q kajnita črez 120 kg kalija, kalijeva sol v 10 q celo 400 kg kalija, 10 q Tomaževe žlindre 160 do 230 kg fosforove kisline, superfosfati v 10 q od 120 do 210 kg fosforove kisline, čilski soliter v 10 q 160 kg dušika in žveplenokisli amonijak v 10 q 200 kg dušika. Sprevidiš zdaj, dragi mi kmetovavec, velikanške številke nasproti domačemu gnoju in vendar še se najdejo, in sicer mnogo ljudi, kateri z vso močjo nasprotujejo temu „prahu“. Poglej zdaj da potrebuješ sto vozov domačega gnoja po 10 q teže, da dosežeš število 400 kg kalija in okoli 120 vozov, da dosežeš 230 kg fosforove kisline, in to še le tedaj, ako je gnoj skrbno pripravljen, torej masten gnoj in ravno toliko potrebuješ, da dobiš potreben dušik. Vprašam te, kje je to delo z nakladanjem i. t. d., kje so vožnje? Ali torej ne moremo svoji revni pustiti zemlji z eno ali drugo snovjo, katere je najbolj potrebna, postreči? O da! Mi torej moremo z raznimi umetnimi gnojili svojo zemljo in travnike pognojiti in se lahko uspehov že naprej veselimo. Če trosimo kalijeva, dušičnata in fosfornata gnojila, se nam bo kašča z zrnjem in podstrešje s senom polnilo. Ko sem nekdanj trosil na svojem travniku umetna gnojila, pride neki kmetič k meni rekoč, kaj delam, da se tako kadi, odgovorim mu, da gnoj trosim, toda nos mu je že oznanjal, da se je tukaj svoj čas gnojnica polivala, videl je namreč proge in lepo rast trav ter je rekel: gnojnico, gnojnico ne pa prah, ta je za vr . . . Vidiš, ta je gnojnico hvalil, dasiravno je ne izvažal, prah pa grajal, ker njegovih lastnosti ne pozna.

Da so naše zemlje zelo hvaležne, ako se jim pravilno pognoji, hočem navesti praktične poskuse, kateri so se izvršili na mojem zemljišču in dokazati, da je v naši moči, kaj in koliko nam dajejo naša polja, osobito travniki.

Naši travniki so skrajno zanemarjeni, izdelani, močvirni ali presuhi, le zato, ker nočemo boljše z njimi ravnati, ker nočemo, da bi se pri zborovanju podruž-

nice domenili zastran osuševanja. Kaj neda, boljša je hajdinska slama, koruzna i. t. d.? Če pa bi žival seno žrla, potem bi pa preveč za „štrike“ izdajali. Torej naj bo.

Poskusno gnojenje na travniku je dalo 319 kg nasproti 123 kg v senu, torej dvakrat več kot na negnojnem, a otave je bilo 212 kg nasproti 25 kg, torej skoro devetkrat več. Ali hočemo bolj po domače, torej 27 kupov nasproti 3 pri otavi. Mislim, da se umetna gnojila torej dobro plačujejo in obrestujejo in to na parceli, ki je bila vse skozi najslabša. Pognojena je bila z 30 kg kajnita in 35 kg Tomaževe žlindre, torej bi stal en hektar okrog 82 K in pridelalo bi se 7660 kg več sena in otave. Ako torej računimo 1 q krme le po 6 K, kar gotovo ni drago, tedaj imamo 459 K 60 v dobička nasproti 82 K gnojilnih stroškov, in vendar se najde dovolj ljudi, kateri oporekajo, da je gnoj predrag, da tega ne bodo kupovali i. t. d.

Poskus pri rdeči ali domači detelji je bil naslednji: gnojeno z 30 kg kajnita in 35 kg Tomaževe žlindre in je dal dvakratne košnje 211 kg nasproti 138 kg negnojnega in je stalo gnojenje 82 K na hektar, pri tem pa 1460 kg več haska v vrednosti 1 q po 6 K = 87 K 60 v, nasproti 82 K stroškov.

Zimsko žito je bilo gnojeno z 20 kg kajnita, 25 kg Tomaževe žlindre in 7½ kg čilskega solitra in je dalo 61 kg zrnja in 89 kg slame nasproti 40 kg zrnja in 63 kg slame, tedaj 21 kg več zrnja. Kdor je torej že kupoval semensko žito, ta ve kaj stane, torej ceno računeno 1 q 20 K, ostane dobička 84 K, in ravno tako 520 kg več slame, 1 q po 3 K je 15 K 60 v, skupaj torej 99 K 60 v, gotovo ni drago računeno; pri tem pa še 102 kg proti 55 kg domače detelje, torej 940 kg več, v vrednosti 56 K 40 v, ves dobiček enega leta torej 156 K nasproti 105 K.

Pšenica, gnojena z 20 kg kajnita, 30 kg Tomaževe žlindre in 10 kg čilskega solitra je dala 66 kg nasproti 42 kg zrnja in 79 kg nasproti 48½ kg slame, torej 480 kg več zrnja, v vrednosti 1 q po 20 K, torej 96 K, ravno tako 610 kg več slame 1 q po 3 K je 18 K 30 v, skupaj torej 114 K 30 v, zatem še 50 kg nasproti 25 kg hajdine, večji pridelek 500 kg zrnja, 1 q po 16 K torej 80 K, ves dobiček enega leta 194 K 30 v nasproti 128 K gnojilnih stroškov.

Oves, gnojen z 7 kg kalijeve soli, 20 kg superfosfata in 8 kg čilskega solitra je dal 69 kg nasproti 42 kg zrnja in 148 kg nasproti 82 kg slame, torej 540 kg več zrnja, v vrednosti 1 q po 20 K torej 108 K in 1320 kg več slame, 1 q po 3 K je 39 K 60 v, skupaj torej 147 K 60 v, in zatem še 126 kg proti 60 kg trave kot stalen travnik, torej 1320 kg več, 1 q po 5 K je 66 K, celoletni dobiček torej 213 K 60 v, nasproti 101 K 60 v gnojilnih stroškov.

Koruzna, gnojena z 10 kg kalijeve soli, 20 kg superfosfata in 12 kg čilskega solitra je dala 225 kg nasproti 150 kg zrnja in 460 kg nasproti 240 kg slame, torej 1500 kg več zrnja, v vrednosti 1 q po 16 K, torej 240 K in 4400 kg več slame, 1 q po 60 v je 26 K 40 v, sku-

paj torej 266 K 40 v nasproti 138 K gnojilnih stroškov.

Vprašajmo se vendar, ali je potem umetni gnoj res zanič, kakor se to trdi od neizkušenih ljudi, kateri imajo ob vsaki priložnosti za oporekanje in odvrčevanje od naprednega gospodarstva in poskusov dovolj besedi na razpolago, naravnih zakonov pa niti oddaleč ne pozna in ravno zato obsodi vsako novotarijo. Gori navedene številke pač jasno kažejo, kako lahko bi si mi svoje gmotno stanje izboljšali, ko bi le hoteli; ni zastoj, da se nek pisatelj pritožuje čez lepo pesniško dolino, rekoč, o kako lepi in obsežni travniki se nahajajo tukaj, toda žalibog, tako grde in mršave živine ne najdemo na celem Štajerskem več kakor ravno tukaj. Suša je tudi tukaj mnogo škodovala.

Nadaljni poskusi, katerim pa je žal suša preveč prizadevala, so naslednji: Krompir, gnojen z 10 kg kalijeve soli, 17 kg superfosfata in 7 kg čilskega solitra je dal 7360 kg nasproti 6760 kg negnojnega, torej 600 kg na hektarju več.

Ječmen, gnojen z 8 kg kalijeve soli, 15 kg superfosfata in 3 kg čilskega solitra je dal 2000 kg nasproti 1400 kg, torej 600 kg več zrnja in 2800 kg nasproti 1520 kg, torej 1280 kg več slame.

Hajdina, 1. parcela, gnojena z 8 kg kalijeve soli, 15 kg superfosfata in 3 kg čilskega solitra je dala 260 kg nasproti 170 kg, torej 90 kg več zrnja.

Hajdina, 2. parcela, gnojena 15 kg kalijeve soli, 35 kg superfosfata in 15 kg čilskega solitra je dala 580 kg nasproti 220 kg, torej 360 kg več zrnja.

Repa, gnojena z 10 kg kalijeve soli, 20 kg superfosfata in 13 kg čilskega solitra je dala 3040 kg nasproti 2180 kg, torej 860 kg več repe.

Vsi gori navedeni poskusi so se vršili praktično in zelo natančno, odmerjeni na najslabši zemlji s pomočjo kmetijske pojasnjevalnice, zlasti nje vodja gospoda dra. R. Skazil, na katerem mestu se za poslane predmete in navodila toplo zahvaljujem. Upam pa, da bode tudi nadaljni poskusi se še bolje obnesli tekoče leto, in zastran katerih rad dragevolje vsakemu razkažem in potrebno razložim in kako bodo izpadli želim sporočiti, ako se mi blagovoli majhno mesto „Gospodarskega Glasnika“ za sprejem.

Končno še moram omeniti, da nam gnojila le tedaj kaj koristijo, ako je srednjemočna zemlja, ki ni presuha niti premokra, ker v nasprotnem slučaju nam premalo koristijo.

Kar je torej živini seno, to je rastlinam gnoj, in kar je živini zobanje, to so rastlinam pomožna ali umetna gnojila, z zobanjem ne moremo sena popolno nadomestiti, a vendar mnogo pripomore za lep živinski dobiček, isto je tudi z umetnim gnojem, ki ne more hlevskega gnoja fizikalno nadomestiti, pač pa zelo veliko pripomore poleg hlevskega gnoja v kemikalnem pomenu, da se nam pridelki vsestransko izboljšajo.

Velika Nedelja, dne 23. decembra 1907.

A. Križanič, kmetovavec.

Vrednost zboljšave (meliorizacije) zemljišč.

Da zviša osuševanje in zamakanje gospodarskih zemlji zelo pridelek in njegovo vrednost, to bo menda vsakomur znano. Manj znano je menda, za koliko se zviša pridelek in vrednost.

Poročila o uspehih zboljšav, ki so jih poslale deželnemu kulturnemu svetu češkega kraljestva v letih 1900. do 1905. uprave raznih veleposestev in vodnih zadrug, nam dajejo trdno podlago, da lahko izračunamo, v koliko se izplača zboljšava zemljišč.

Stroški za osušenje (dreniranje) jednega ha (malo manj ko 2 johi) travnika ali njive, znašajo, kakor kaže skušnja, 400—500 K. Ker se dajo za take zboljšave ubožnejšim posestnikom in vodnim zadrugam na podlagi načrta, ki ga je izdelal kak izvedenec (oblastveno avtoriziran deželni inženjer, deželni kulturni inženjer) podpore iz državnih in deželnih sredstev (navadno skupno 40% dejanskih stroškov), se zniža ta znesek na 240—300 K za ha ali 120—150 K na johu ali oral.

Kakor je pokazalo merjenje na osušeni in mokri travnikih, je znašal vsakoletni pridelek trave na ha:

a) v kislih, močavnih travnikih 20—25 q (meterskih centov),

b) na osušeni travnikih 50 do 70 q (povprečno torej 60 q), pri čemer pa se moramo ozirati še na to, da je bila krma z osušeni travnikov mnogo boljša. Mokri travniki so dali vsi samo kislo krmo, posušeni pa sladko. Da pa se dobi na posušeni travnikih zgore omenjeni pridelek, pa se mora s travniki tudi primerno ravnati. V mnogih slučajih je potrebno, da se poseje nova trava. Travnike, na katerih raste sam plevel, preorjemo, jih rabimo 2—3 leta kot njive in še le potem jih prepustimo zopet, da raste trava na njih.

V denarju daje torej, če računamo meterski stot kislega sena po 3, in meterski stot sladkega po 4 K, en hektar mokrega travnika kosmatega dobička (25×3) = 75 K, en hektar suhega travnika pa (60×4) = 240 K, tako da nam da en hektar povprečno za 165 K več vrednosti.

Torej se splača dreniranje močvirnatih travnikov že v 2—3 letih.

Vrednost osušenega ha se zviša za 500—600 K, če pomislimo, da je vreden en hektar dobrega travnika z 2—3 košnjama svojih 1200—1400 K, en hektar kislega močvirnatnega travnika pa 700 do 800 K.

Enake so razmere pri osuševanju njiv, kakor kaže sledeči pregled:

Vrsta žita	Srednji pri- delek na ha pred osuše- vanjem v kg	Povprečni pridelek na ha po osu- šenju v kg	Na leto pov- prečno na ha več kg	Povprečni večji pri- delek na leto v odstotkih	Povprečni večji pri- delek na leto v K
pšenica	1200	2200	1000	83	180
ječmen	1400	2100	700	50	112
rž	1500	2100	600	40	96
oves	1000	1800	800	80	128
krompir	11.500	18.500	7000	61	300
koruza	2200	3800	1600	73	224

Povprečni letni večji pridelek znaša torej pri osušeni njivah 65% ali v denarju 175 K na hektar.

Povdariti se mora, da so vsi v tabeli navedeni pridelki navedeni le kot sred-

nje veliki in da so bili uspehi osušitve, kakeršna je pač bila zemlja, močavnost, gnojenje, obdelovanje in njena lega, lahko bolj ali manj ugodni.

Dočim se pri travnikih pokaže uspeh osušitve šele 2. in 3. leto, se pokaže pri njivah takoj prvo leto.

Tudi ne smemo pozabiti, da vpliva pravilna osušitev zelo ugodno na spomladnja dela na polju.

Nadzorstvo uprave sladkorne tovarne v Mostu v Kopeu na Češkem je o tej stvari naznanilo češkemu deželnemu kulturnemu svetu sledeče:

„Jako ugodno se je pokazala osušitev posebno v tem, ker so se osušena zemljišča lahko prej in bolj temeljito obdelala.

Obdelovanje se lahko v spomladi in po hudem dežju mnogo prej začne, kar je bilo pred osušitvijo sploh popolnoma nemogoče, tako da so morali takrat ostati veliki kosi zemljišča neobdelani ali da se vsaj ob pravem času ni moglo na njih saditi.“

Štajerska ima, kakor pravi izkaz deželnega statističnega urada za leto 1897. 266.842 ha travnikov in 423.224 ha njiv. Od travnikov je 120.000 ha in od njiv 100.000 ha, ki bi bili drenaže potrebni; o tem se lahko prepričamo na lastne oči, če potujemo skozi one doline, ki so najbolj močvirne. Če bi se vsa ta zemljišča osušila, bi dobili iz tega na leto več pridelka:

a) od travnikov $120.000 \times 165 = 19.800.000$ K
b) „ njiv $100.000 \times 173 = 47.300.000$ „
skupno torej . . 37.100.000 K

In ves ta denar bi ostal v žepu štajerskih kmetov.

Za zboljšavo vseh teh zemljišč bi se rabilo $220.000 \times 500 = 110.000.000$ K in ta znesek bi se seveda še zvišal, ker bi se marsikje morale regulirati reke in potoki. Če bi se vse te zboljšave izvršile s podporami, kakor se dajejo danes (40% dejanskih stroškov) in če bi se za to porabila svota, ki je vsako leto v to določena (120.000 K), potem bi za zboljšavo vseh teh posestev rabili celih 370 let.

Če je drenaža dobro napravljena, potem je ni treba nikdar popravljati. To nam kažejo stare drenažne naprave iz babilonskih časov, ki so bile napravljene že pred vlado kralja Hamunraga, torej pred letom 2000 pred Kristusovim rojstvom. Tudi obširne drenaže v pontinskem močvirju, ki so bile napravljene ob času konzula Cetheja (160 pred Kr. r.) pričajo o tem. Seveda pozneje ne vlečejo več tako dobro, ker tok ni več tako nagnjen. Da se je v deželah z mokrim podnebjem, mnogimi padavinami in težko gosto zemljo mnogo dreniralo — n. pr. na Angleškem — in da igra tam drenaža v gospodarski tekmi posameznih držav precejšno vlogo, to je jasno ko beli dan.

Ravno tako važno, če si hočemo na svojih zemljiščih zvišati pridelek, kakor osuševanje, pa je tudi namakanje in sicer pri nas na Štajerskem dolgo namakanje, da se zemlja pognoji. Pri nas pada namreč dovolj dežja na leto (800—1400 mm), tako da nam in treba zemljišč zamakati.

Stroški za uvedbo namakanja pridejo na hektar okoli 150—250 K, če se voda lahko dobi in ni treba dragih stavb, na

pr. jezov državna in deželna podpora znaša tudi za taka dela 40 %, tako da pride en hektar, če se dela s podporo, na 90—150 K. Povprečno se z zamakanjem zviša pridelek na travniku za 100 %. Dočim da en hektar gorskega travnika (dve košnji, ne gnojeno), povprečno 20 do 25 q sena, da en hektar zamočenega travnika (2 košnji) 40 do 50 q. To pomeni na leto 20—25 q pridelka več, ali letni večji dohodek 80, oziroma 100 K. Tako se izplačalo stroški nadržave v dveh do treh letih.

V mnogih slučajih se morajo združiti naprave za osuševanje in zamakanje travnikov, ki so zelo malo nagnjeni (1—5 %) in ki imajo ilovnato dno, ne smemo zamakati, če jih nismo prej dobro posušili, ker sicer postanejo travniki čez nekaj časa prave muže. Da se take meliorizacijske naprave izplačajo, se da iz dosedanjega lahko izračunati. Dežele z malim dežjem, dolgim suhim vremenom in visoko srednjo letno temperaturo, n. pr. Španija, Alžir, Egipt, Indija, morajo svoja polja zamakati. Zamakanje je za te dežele naravnost življensko vprašanje. Ob času dežja se nabira deževnica v velikih zaprtih (z jezovi) dolinah.

V Srednji in Južni Španiji n. pr. se prideluje samo tako daleč, kakor sega zamakanje, to pa zadostuje, dasi je vsa druga dežela popolnoma pusta, svojimi obilnimi in bogatimi pridelki za celo Španijo.

Rudolf Werner,
deželni kulturni inženjer.

Obrezovanje sadnih dreves pri sajenju.

V prejšnjih časih so vsi sadjerejski strokovnjaki učili, da se mora drevo pri sajenju obrezati ne le pri koreninah, ampak tudi krona. Korenine se morajo — so pravili — zato obrezati, da se lahko odstranijo poškodovani in bolehniki deli in da se s prikrajšanjem korenin doseže, da se korenice bolj na gosto razraste. Amerikanec Stringfellow priporoča, da se morajo pri sajenju vse korenine zelo na kratko prirezati; v tem pa mu pri nas gotovo ne bo sledil nobeden pameten sadjerejec. Danes ravnamo s koreninami tako kakor smo ravnali doslej. Poškodovani deli se odstranijo, dolge korenine se prikrajšajo in one korenine, ki so se že pri izkapanju prikrajšale, se samo gladko odrežejo, da ne začnejo gniti.

Čisto drugače pa ravnamo s krono. Kakor smo že omenili, so prej učili, da se mora, ko se drevo sadi, prikrajšati tudi njegova krona. To pa iz sledečega vzroka: Ko se je drevo izkopalo in pozneje ob korenju prirezalo, je šlo s tem mnogo podzemeljskih delov, ki skrbijo drevesu za hrano, v izgubo. Da se ohrani pravilno razmerje med nadzemljskimi in podzemeljskimi deli drevesa, se mora krona zmanjšati. Z obrezovanjem se lahko popravijo tudi nepravilnosti v kroni in doseže se močna, kvišku stremeča krona, ki ovira, da se veje pod težo sadja ali snega ne lomijo.

Ta v besedah popolnoma dobro podprta in v dejanju dobro izkušena metoda pri ravnanju z drevesnimi kronami se mora sedaj spremeniti. Nekako dvajset

let je, odkar so začeli v Nemčiji učiti in rabiti nov način obrezovanja, ki je počasi prišel tudi k nam. Nekateri sadjarji v Nemčiji so učili, da se krone jabolk in hrušk pri sajenju ne smejo obrezovati. Priporočali so samo, da se naj le nepotrebne vejice odstranijo, ostale pa se naj kvečjemu samo malo prikrajšajo. Krona se naj obreže še le prihodnje leto, ko je drevo že dobro vkoreninjeno. Za ta način se navajo mnogo razlogov, izmed katerih sta sledeča dva najbolj važna: 1. Drevo se ne rani tako mnogo in lahko zaradi tega hitreje raste; 2. s tem se ne doseže samo, da končni popki bolj močno poženejo, ampak tudi, da dobimo bolj močne poganjke. Glede prvega razloga je popolnoma pravilno, če se trdi, da ovirajo rane, posebno če so hude in če jih je mnogo, drevo pri rasti, ker skozi te izhlapevajo, vsaj nekaj časa, redilni soki. Temu pa se lahko odpomore s tem, da zamažemo rane takoj z drevesnim voskom, kar se naj pri obrezovanju dreves nikdar ne opusti in nemudoma opravi. Če vejice le malo prirežemo in pravo rez izvršimo še le drugo leto, s tem ne pridobimo prav nič. Pač pa smo podobni onemu mesarju, ki je svojemu psu, da ga ne bi preveč bolelo, po kosih sekal rep in ne celega enkrat. Kar pa se tiče drugega razloga, je zopet križ. Če prirežemo vejico blizu očesa, se nam lahko zgodi, da zadnja očesa ne poženejo, ali pa dobé le kratke poganjke. Zato pa dobi spodnje oko dolgo in močno brst in ta nam popolnoma pokvari obliko drevesa. Da se nam to ne zgodi, ne smemo prirezati preblizu očesa in moramo rano takoj zamazati z drevesnim voskom. Razlogi, ki govore zoper obrezovanje pri sajenju, so torej ničevi.

A zgodi se nam lahko celo, da si škodimo, če drevesa, ko smo ga sadili, ne obrežemo. Če drevo ni dobro vkoreninjeno, nam lahko odmre. Če so se korenine pri izkapanju preveč prikrajšale, potem ne morejo, posebno ob suši, dovajati kroni dovolj vode in drevesce se posuši, če ne prej, meseca julija ali avgusta. Tukaj pa ne menimo niti računati z najhujšim slučajem. Da lahko tudi drevesa, ki se pri sajenju v kroni niso obrezala, lepo zrastejo, to je znano. Naši kmetje — ni davno tega — na drevesu pri sajenju niso sploh nič obrezovali in zaradi tega vendar niso vsa drevesa izumrla; menda se ne motimo, če trdimo, da je večina dreves, ki dajejo danes pridelek, bila ob času sajenja neobrezana. Torej se v starem času ni obrezovalo in je obrezovanje dreves pri saditvi nova moda. Novo pri vsem tem pa je le, če obrežemo drevo, ko je že stalo eno leto na svojem novem prostoru.

Kako se razvija neobrezano drevo v prvem letu? — Vzemimo ugodnejši slučaj, potem nastane iz gornjega očesa kratek poganjek in iz zgornjih stranskih popkov kratke sadne brsti, najnižji popki na vejici pa se sploh ne razvijejo. Prihodnjo spomlad obrežemo tako drevo; pri tem pa odpade vse, kar je med tem časom zrastle in drevo je svoje soke in moči po nepotrebnem porabilo. Če se izvrši ta rez popolnoma pravilno, lahko drevo seveda drugo leto požene močne brsti, a tudi v ugodnem slučaju je iz-

gubljeno eno leto. Seveda je bolj komodno, če se drevo pri sajenju ne obreže in zato menda tudi kmetijski sadjarji nimajo nič proti temu. Večkrat pa se opusti rez iz komodnosti ali pa iz nevednosti tudi drugo leto in potem ne dobi in ne more dobiti drevo nikdar pravilne, močne in trdne krone. Veje ostanejo tanke in dobijo na vseh straneh sadne brsti, kmalu začnejo roditi in potem zaostaja les v rasti, veje se povesejo, ker ne morejo nositi vse teže in se tako lahko zlomijo.

Kako se naj torej obrezujejo krone pri sajenju dreves? — Obrezati se morajo še pred sajenjem, ali pa, če smo sadili v jeseni, takoj spomladi. Od glavnih vej se odreže polovica ali dva dela, to je dve tretjini, tako da še ostane ena polovica, ali ena tretjina. Zgornje oko, ki ga pustimo, mora biti obrnjeno vun, da iz njega ne bo rastla brst v krono, ampak vun. Da se oko ne posuši, ne smemo prirezati preblizu njega. Lesne brsti, ki nastanejo navadno takrat, kadar se krona v prejšnjem letu močno prireže, se morajo odstraniti. Vse druge pregosto stoječe veje se morajo ravnotako odstraniti. Da ne izhlapeva drevesni sok in da ne poženejo gornji popki, se mora rana zamazati z mrzlo tekočim drevesnim voskom. Tako se ravna pri pečkatih in koščnatih drevesih; samo laškim orehom se veje ne prirežejo, ker drevo tega ne trpi. Tem se vejice prikrajšajo le tedaj, če so zmrznile. A. Rauch.

Vinogradnikom ptujskega okraja!

Vinogradnike ptujskega okraja opozarjamo, da bode vinarski inštruktor Zupanc kazal kako je trse pleti in sicer:

- 19. maja ob 10. uri v Goričaku v gorici gosp. Miheliča,
- 20. maja ob 10. uri v Paradizu v gorici gosp. Čeha,
- 21. maja ob 10. uri v Leskovcu v gorici gosp. Korla,
- 22. maja ob 10. uri v Vareji v gorici gosp. Kasimira,
- 23. maja ob 10. uri pri Sv. Urbanu v deželni gorici,
- 25. maja ob 1. uri na Rodnem vrhu v deželni gorici,
- 26. maja ob 9. uri v Jablovcu v gorici gosp. Wratzfelda,
- in ob 2. uri v Mezincih v gorici gosp. Wratzfelda,
- 29. maja ob 10. uri v Vurbergu v gorici gosp. Hauptmana,
- 30. maja ob 11. uri v Preradu v gorici gosp. Cernuša,
- 2. junija ob 1. uri v Naraplih v deželni gorici in
- 3. junija ob 1. uri Stopercih v gorici gosp. Štef. Vliča.

Nadalje se naznanja, da se bodo v vinogradih štajerske hranilnice tudi letos vršila opazovanja glede pomladanskega mraza. Postopalo se bode tako, kakor je bilo že lani v časopisih označeno; torej pomeni 1. strel ob polosmih zvečer, da se je prihodnje jutro bati mraza, 2. strela ob istem času pa, da bodegotovo mraz. 3. strel po noči so znamenje, da je treba iti kuriti (kaditi). V krajih, ki so od teh opazovalnih postaj tako oddaljeni, da ni mogoče slišati tamkajšnje streljanje, naj

bi prevzele merodajne osebe to opazovanje in alarmiranje. Mraz opazovalne toplotere prodaja Jože Jaborka, Dunaj, IV., Freihaus.

Natančnejša pojasnila podaje radovljno vinarski inštruktor za ptujski okraj Zupanc.

Perutninarski list.

Poročilo o posvetovanju VIII. mednarodnega gospodarskega kongresa na Dunaju, dne 21. do 22. maja 1907

(Odsek IVB, perutninarstvo.)

Dasi pozno, poročamo vendar na kratko o tem posvetovanju, ker je vedno važno vse, kar se je govorilo in sklepalo.

Govorilo se je najprej o pogojih, ki se morajo izvršiti, da se doseže dobičkanosno gospodarsko perutninarstvo. V vseh poročilih se je povdarjalo in zborovavci so si bili glede te stvari popolnoma na jasnem, da lahko dobi kmetovavec s perutninarstvom velik dobiček, da pa skrbi država vse premalo, da bi se perutninarstvo povzdignilo.

Predlagala se je pred vsem organizacija perutninarskih stremljenj (plemenske postaje s strokovnjaškim vodstvom, manjše plemenske postaje s kontroliranimi pastnimi gnezdi), združna prodaja jajec, reforma premiranja i. t. d.

Povdarjala se je tudi velika važnost pametne izbire pasem; pasma se mora, če hočemo doseči svoj določen namen pri vzreji, na vsak način prilagoditi krajevnim razmeram.

Glavna stvar ostane pri tem vedno osebnost onega, ki vodi celo podjetje, ker se doseže uspeh le tedaj, če se vsi predpogoji vestno in natančno izpolnijo. Država pa mora ustvariti enotno akcijo v tej stvari; s pomočjo zadrug se naj skrbi za prodajo.

Tudi se je sprejelo načelo, da se naj tam, kjer so še samorodne domače pasme, skuša na vsak način doseči, da se ohranijo in izpopolnijo.

Gospod A. Arbeiter (Feldhof) je na kratko povedal vse, za čemer stremi perutninorejski odsek naše kmetijske družbe. Ker so ti predlogi zelo važni, jih postavimo sem:

1. Najboljše je, da se perutninarstvo izvršuje kot postranska obrt, posebno ker prekaša v tem slučaju ono perutninarstvo, ki dela na veliko, mnogokrat zelo močno;

2. produkcijo kakšnega večjega plemenskega okoliša (dezele) določa le velika množina takih malih perutninorej;

3. za domačo perutninorejo se lahko najbolj in najprej priporočajo domače deželne pasme;

4. tuje in umetne pasme so splošno manj primerne in porabne; uspehi se ž njimi lahko dosežejo pri posameznih perutninarijih in v posameznih slučajih, na splošno pa ne;

5. za sedanje razmere je najprimernejše, če skušamo vzrediti perutnino, ki bo imela mnogo in dobrega mesa. (Kokoši namreč redimo ali na jajca ali na meso;

za manjše perutninarje je dobro, če delajo oboje;

6. za gospodarsko perutninorejo je največje važnosti pametna izbira plemen v zvezi z naravno, pametno, ne predrago rejo;

7. z ozirom na odpadke, ki se dobijo v vsakem gospodarstvu in ki se lahko skrmijo, je perutninoreja velike važnosti.

V teh predlogih so najbolj jasno pokazani vsi predpogoji, ki se morajo izpolniti, da se lahko naša perutninoreja izpopolni tako, da nam bo dajala še večji dobiček.

Slava štajerske perutnine.

Gospod župnik Karel Hoffer (Blumau na Vzh. Štaj.) piše:

Pred štirimi leti sem v svojem gospodarstvu zopet upeljal štajersko kokoš. Gospod upravitelj Armin Arbeiter v Feldhofu pri Gradcu mi je zelo ceno prepustil jajca popolnoma čistega plemena in mariborsko društvo za rejo in varstvo živali mi je dalo priznanje za plemensko postajo. Sedaj imam 17 glav popolnoma čistega plemena. Vsled mojih nasvetov in pomoči je v moji in v sosednjih farah uvedlo že kakih 30 kmetov to čisto pleme, čegar prednosti vsi pripoznavajo. Posebne vrednosti je, da te kokoši (zmladletne) nesejo tudi pozimi in da so zelo utrjene proti vremenu. V zimi leta 1906/7 je zapadel moje kokoši sneg v gozdu, tako da niso mogle domu. In take jih je ostalo nekaj cele štiri dni v gozdu brez jedi in pijače pri 12—14° R mraza. A to jim ni nič škodilo.

Jajca za valjenje.

Jajce za valjenje mora biti od dobre plemenske kokoši in ne nad teden staro. Najmanjše jajce ne sme tehtati manj ko 55 g. Jajca starostajerskih kokoši so mlečno bela, sulmodolskih svetložolta do svetlorjava. Toplota prostora, kjer se shranjujejo, ne sme znašati manj ko 10° C, ker sicer jim to škodi. Do konca marca je uspeh valjenja navadno manj ugoden ker še kokoši niso dovolj stare (starejše, posebno sulmodolske, začno namreč precej, pozno nesti). Tudi petelin je lahko kriv, da v tem času jajca še niso dobro oplojena.

Najboljše uspehe pri valjenju lahko dosežemo meseca aprila in maja, ker v tem času že nesejo vse stare kokoši, ker so mlade že v tem času enoletne in ker je petelin dober za oplojanje.

Armin Arbeiter.

Zborovanja podružnic in krajnih društev.

Ponikva ob juž. žel. Ustanovni občni zbor kmetijske podružnice na Ponikvi ob juž. žel. se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni gospoda Franca Podgorška. Navzoč bo tudi glavni tajnik kmetijske družbe, gospod Franc Juvan. Za mnogobrojno udeležbo se prosi.

Konjice. Vabilo na splošno dostopno zborovanje podružnice c. kr. kmetijske družbe v Konjicah, ki se vrši v soboto, dne 10. maja t. l. popoldne ob 3. uri v sobi okrajnega zastopa v Konjicah. Dnevni red: 1. Predavanje o logarstvu in gozdarstvu, ki ga bo imel gospod

logarski svetnik V. Hess in ki ga bo prevedel na slovensko gospod deželni potovalni učitelj F. Goričan. 2. Naznanilo družbinih stvari.

Seidler, načelnik podružnice.

Št. Ilj v Slov. gor. Vabilo na potovalno zborovanje kmetijske podružnice v Št. Ilju v Slov. gor., ki se vrši dne 3. maja t. l., ob 3. uri popoldne, v „Stidmarkhofu“. Predava gospod strokovni učitelj Rudolf Krakofžik o škodljivcih na živini in rastlinstvu.

R. Reppnig, načelnik.

Iz podružnic in krajnih društev.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. V Sv. Lovrencu na Dravskem polju je priredila kmetijska podružnica dne 12. aprila 1908 podučno predavanje o sedaj razsajajočih boleznih med domačo živino. Nad 40 kmetskih gospodarjev se je udeležilo poduka in sledilo z velikim zanimanjem besedam gospoda W. Irrana, okrajnega živinozdravnika v Ptuj, ki je prav poljudno in nazorno razpravljaj o kataru na spolovilih med govedo in o rdečici med prašiči. Podal je tudi praktična navodila glede zdravljenja teh bolezni. Kmetijska podružnica mu izreka iskreno zahvalo.

Načelstvo podružnice Sv. Lovrenc na Dravskem polju, dne 13. aprila 1908. Anton Kociper, tajnik.

Št. Ilj v Slov. gor. (Odlikovanje pridnih viničarjev in poslov.) Kmetijska podružnica v Št. Ilju v Slov. gor. je sklenila prirediti letos v spomin 60letnice vlade našega cesarja odlikovanje pridnih viničarjev in poslov. Za ta odlikovanja lahko prosijo viničarji in posli, ki so pridni, v svoji stroki dobri in zanesljivi in ki so vsaj že najmanj 10 let pri istem gospodarju, ki pa mora biti član kmetijske podružnice v Št. Ilju. Nekolekovane prošnje se morajo vložiti najpozneje do 30. junija tega leta pri vodstvu podružnice. Pri njih mora biti dokaz od občinskega predstojništva in potrdilo gospodarja, da služi dotični res že tako dolgo pri istem gospodarju in da je vreden odlikovanja. Prošnje se bodo rešile po vrednosti prosivcev in sredstvih, ki bodo na razpolago. Če so razmere iste, se bode pri viničarjih gledalo na vzorno stanje novih nasadov, ki jih obdelujejo in v kolikor so se seznanili z novim načinom vinoreje, pri poslih pa na daljšo službo pri enem gospodarju. Nagrade se bodo razdeljevale v jeseni na podružničinem občnem zboru. Ker so sredstva majhna, so prošeni bogati posestniki in drugi dobrotniki, naj dajo darove v denarju ali tudi druge, da se bo ta slavnost lahko vršila, kolikor mogoče primerno cesarjem jubileju slavnostno. Darove sprejemajo podružničini zaupniki po posameznih farah, ali pa se lahko pošljejo tudi naravnost na vodstvo podružnice po pošti.

Uradno.

II 500/2 1908.

Pokončevanje rjavih hroščev.

Vsem c. kr. političnim podoblastim.

Ker se bo letos izleglo mnogih rjavih (majevis) hroščev, je potrebno, da posvetijo v činitelji, ki pridejo v poštev,

posebno pozornost izvrševanju postave z dne 16. decembra 1868. dež. zak. in odr. lista št. 5 ex 1869. Zato je tudi štajerski deželni odbor z 20. februarjem 1908., št. 5343/II 792 opozoril z ozirom na § 11. imenovane postave vse okrajne odbore na to, naj pazijo in se prepričajo, da izpolnjujejo vse njihove občine določbe te postave.

Pri tem se je naročilo okrajnim odborom, naj poučijo občine, kako in na kateri način se lahko pokončujejo škodljivci (v tem slučaju rjavi hrošči).

Nadalje se je priporočalo okrajnim odborom, naj nakažejo posebno ubožnejšim občinam male zneske v denarju, ki se naj porabijo za plačilo onim osebam, ki pobirajo rjave hrošče. Deželni odbor je pri tem omenil, da povrne okrajem polovico svote, ki se bo izdala v ta namen, če se bo za to prosilo in v kolikor bo zadostoval znesek 1000 K, ki je v ta namen določen deželnem proračunu.

To se daje vsem podrejenim oblastem na znanje in se jih pozivlje, da tudi s svoje strani kaj store za to, da se bodo občinska predstojništva ob primernih prilikah, n. pr. ob uradnih dnevih in potom uradnih listov poučila o važnosti te stvari.

Posebni uspehi bi se lahko dosegli, če bi se šolska mladina, seveda izven pouka, porabila za nabiranje; zato bo dobro, če se bo potom okrajnih šolskih svetov skušalo pridobiti učiteljstvo sodelovanje na ta način, da bo poučilo, da pouči šolsko mladino in jo vzpodbuja, da se svoji nalogi v delu, ki je z gospodarskega stališča gotovo zelo važno, z vso vmeno posveti.

V Gradcu, 27. marca 1908.

C. kr. štajerska namestnija.

Št. 3348

II. 505

Razglas.

Za pokončevanje gadov in modrasov (strupenih kač) se bodo v letu 1908. izplačevale iz deželnega fonda nagrade in sicer petdeset vinarjev za glavo.

Oni, ki hočejo dobiti te premije, morajo poslati ubite kače ali vsaj njihove glave, da se spozna, ali so res strupene, gospodu kustosu zoološke zbirke na deželnem muzeju „Joanneum“ v Gradcu.

Da si vpošiljavci prihranijo stroške, se priporoča, da se shranjujejo glave ubitih kač v dobro zaprti, z denaturiranim špiritom napolnjeni steklenici. Ko se jih je nabralo večje število, se vzamejo iz steklenice, posušijo in vpošljejo na zgore omenjeni naslov v škatljah, na katerih se mora natančno označiti naslov pošiljavca.

Premije se izplačajo navadno čez en mesec. Na reklamacije se ne bo oziralo.

V času od 1. julija do 15. septembra se nagrade ne izplačujejo in se tudi ne sprejemajo nobene pošiljatve kač ali kačjih glav. Zaradi velike vročine začnejo namreč gniti in zato pošta v tem času ne sprejema takih pošiljatev.

Kače, ki se vlovijo v tem času, se naj na zgore opisani način shranijo v špiritu in vpošljejo po 15. septembru.

V Gradcu, 1. februarja 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Št. 16.928

II. 2214

Razglas.

Dne 1. julija 1908 se začne polleten tečaj na deželni podkovaški šoli v Gradcu. Vrednim in potrebnim, ubožnim podkovcem je namenjenih deset deželnih podpor po 100 K in po možnosti prosto stanovanje v zavodu. Razen tega je na razpolago več štipendij po 100 K, ki so jih podarili razni okrajni zastopi.

Pogoji za sprejem so sledeči:

Starost najmanj 18 let, zdravo in krepko razvito telo, domovinska pravica na Štajerskem, dobra ljudskošolska izobrazba in najmanj 2letna služba pri kakem konjskem kovaču.

Razen tega se mora vsak udeleženec zavezati s posebno obveznico, da bo po končanem tečaju vsaj tri leta podkaval na Štajerskem, oziroma v onem okraju, ki mu bo dal podporo, kot mojster ali pomagač.

Prošnje se morajo poslati štajerskemu deželnemu odboru; priložiti se jim mora zgore označen reverz (obveznica), krstni in domovinski list, učno pismo, zdravniško in šolsko spričevalo, delavska knjižica, ubožno in npravnostno spričevalo. Prošnja se mora poslati najpozneje do 31. maja 1908 ravnateljstvu deželne šole za podkovače in živinskega zdravilišča v Gradcu.

Oni konjski kovači, ki ne rabijo podpore, a bi se vendar radi udeležili tečaja, morajo dokazati, da so najmanj 18 let stari, da so služili že 2 leti pri kakem konjskem kovaču kot kovaški pomočniki, da imajo dobro šolsko izobrazbo in se morajo z učnim pismom in delavsko knjižico zglasiti v teku prvih treh dni tečaja pri ravnatelju zavoda.

V Gradcu, 16. aprila 1908.

Od štajerskega deželnega odbora.

Tržna poročila.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	11	—	10	—	9	—	850	—	850	—	950	—
Ormož ...	50	1050	—	10	—	9	—	950	—	750	—	850	—
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	1250	—	1050	—	850	—	950	—	850	—	—	—
Maribor ...	50	1080	—	975	—	925	—	890	—	825	—	850	—
Ptuj ...	50	11	—	10	—	9	—	9	—	8	—	750	—
Inomost ...	50	1348	—	1265	—	—	—	965	—	910	—	—	—
Celovec ...	50	11	—	1012	—	975	—	833	—	870	—	—	—
Ljubljana ...	50	1150	—	950	—	9	—	9	—	8	—	950	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ...	50	1145	—	1025	—	—	—	880	—	860	—	—	—
Dunaj ...	50	1204	—	1117	—	787	—	863	—	748	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislo		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	10	—	9	—	375	—	325	—	3	—	250	—
Ormož ...	50	10	—	10	—	5	—	480	—	4	—	380	—
Gradec ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	—	—	450	—	380	—	350	—	310	—
Maribor ...	50	950	—	850	—	350	—	—	—	3	—	275	—
Ptuj ...	50	950	—	850	—	4	—	330	—	360	—	3	—

(Nadaljevanje na strani 72.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.

Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Zvezino zborovanje v letu 1908.

VIII. redno zborovanje zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem se bo vršilo najbrže v četrtek, dne 4. junija 1908 v deželnem dvorcu v Gradcu. Naznanjamo to svojim članicam z opombo, da se bo čas in kraj natančneje določil v vabilu, ki jim ga bomo poslali in da se bo seveda tudi naznanil v družbinem glasilu.

II.

Deželna vzorna klet zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem.

Deželna vzorna klet izpolnjuje, kakor so pokazale dosedanje izkušnje, vedno bolj svoj namen, ki je v tem, da spravlja pristna štajerska vina v denar in da posreduje med vinorejci in konzumenti. To delovanje zveze se razvija tako ugodno, da se bo, ker je promet z vinom vedno večji, kmalu moralo misliti na to, da se prostori dosedanje vzorne kleti primerno razširijo. Da ne bo pomanjkanje prostorov oviralo nadaljnega ugodnega delovanja zveze na tem polju, je sklenilo načelstvo zveze, oziroma njen odbor in nadzorstveni svet po treznem prevdarku na zvezinem posestvu v Algersdorfu, postaviti novo poslopje za klet.

S to stavbo, ki se že vrši, se ne bo le omogočil nadaljni uspešni razvoj prometa z vinom, ampak deželna vzorna klet se bo, kar je že davno bilo potrebno, primerno razširila in to bo vsekakor na korist štajerskih vinorejcev.

Deželna vzorna klet bo kmalu morala zopet dopolniti zalogo svojega vina in tako imajo vinorejci priložnost, da lahko spravijo svoja pristna štajerska vina v denar. Kupuje se na podlagi pismenih ponudb, katerim se morajo dodati zapečatene posode vina domačega pridelka, ki se meni prodati, za poskušnjo. Ponudbe se morajo nasloviti na vodstvo zveze v Gradcu, Franzensplatz 2, in morajo obsegati:

1. Ime in bivališče prodajavca.
 2. Množino, vrsto, pogorje, vinski okraj in letnik vina, ki se proda.
 3. Ceno litra od oddajne postaje brez soda.
 4. Ime oddajne postaje.
- Ponudbe se morajo poslati do 23. aprila tega leta.

III.

Navodilo za promet z domačimi hranilnicami.

V št. 4. „Zadruga“ z dne 16. februarja 1908 smo naše člane natančno

poučili o bistvu, namenu in prednostih domačih hranilnic in o njihovi rabi pri Raiffeisenovkah. Danes opozarjamo ponovno na to, kar smo tam pisali. Danes še naznanjamo vsem pri nas včlanjenim posojilnicam in Raiffeisenovkam, da je tiskarna „Gutenberg“ v Gradcu založila tiskovine, ki so potrebne pri zaračunavanju prometa z domačimi hranilnicami in sicer „Zapisnik domačih hranilnic“ in „Zapisnik društvene oprave“. V tej knjigi se najde na tretji strani natančno navodilo o prometu z domačimi hranilnicami.

Vse one posojilnice, ki uvedejo domače hranilnice in naročijo pri nas potrebne hranilnice, dobijo to knjigo. Da pa se lahko tudi one Raiffeisenovke, ki bi se rade, predno uvedejo v svojem prometu domače hranilnice, popolnoma poučile, lahko informirajo, ponatisnemo v naslednjem navodilo za promet z domačimi hranilnicami.

1. Vpis domačih hranilnic.

Domače blagajne ostanejo vedno last društva; strankam se le posodijo in tvorijo torej vedno del društvene oprave ali inventarja.

Ker plača zveza blagajne, se mora znesek za to postaviti v koloni c) „Tekoči račun“ med dohodke in v koloni f) „Upravni in drugi stroški“ med izdatke.

Kupljene hranilnice se morajo istočasno vpisati v zapisnik inventarja.

Poleg tega zapisnika se piše tudi zapisnik izposojenih hranilnic. Vsaka hranilnica dobi svoj lasten račun, v katerem se vpiše izdaja in vrnitev hranilnice.

V prvo vrsto se vpiše stran glavne knjige za hranilne vloge, kjer se vpisujejo vloge. V drugo vrsto se natanko in popolno napiše naslov stranke (krstno ime in priimek, če treba hišno ime, bivališče in hišna številka).

V tretji vrsti se vpiše dan, kdaj se je hranilnica oddala. Če se hranilnica pozneje vrne, se vpiše dotični datum v zadnji vrsti.

2. Vknjiževanje hranilnih vlog.

Vsaka stranka, ki hoče dobiti svojo hranilnico, mora za jamščino najprej vložiti 6 K, ki se lahko dvignejo šele potem, ko se je hranilnica vrnila popolnoma nepoškodovana.

K vsaki oddani hranilnici se odda posebna knjižica za hranilne vloge in v glavni knjigi se začne za hranilne vloge nov račun.

V glavni knjigi se posebno vidno (najbolje z rdečo tinto) poleg imena imetnika računa pripiše: „Domača hra-

nilnica št. . . .“. Isto se napiše tudi na vložni knjižici stranke.

Jamščina 6 K (lahko je tudi večja, samo manjša ne sme biti) in vse poznejše vloge in odjemi se ravno tako vpisujejo in obrestujejo, kakor navadne hranilne vloge.

Vloge se vpisujejo v dnevni računski knjigi v vrsti b) kot dohodki; v vrsti „Opazka“ se naj napiše „Dom. hran.“ Obrestovati se začne tak znesek s 1. prihodnjega meseca.

Odjemi se vpisujejo v b) dnevne blagajne knjige med izdatki in se v koloni „Opazka“ označijo kot „Dom. kran.“ Obrestovanje se neha zadnjega prejšnjega meseca. Varščina se ne sme in ne more dvigniti, dokler je blagajna še v rokah stranke.

3. Vrnitev domačih hranilnic.

Če vrne stranka domačo hranilnico popolnoma nepoškodovano, se izplača stranki cela vloga z obrestmi vred.

Na računu glavne knjige za hranilne vloge se napiše: „Domača hranilnica, vrnjena dne“ Dan vrnitve se istočasno vpiše tudi v zapisniku domačih hranilnic.

Če se dvigne cela vloga, hranilnica pa se iz kateregakoli vzroka ne vrne, ali če je poškodovana in ne več porabljiva, potem se cela glavna vloga postavi v dnevni blagajni knjigi med izdatke. Vlagaveu pa se v tem slučaju ne izplača varščina 6 K, ampak ta pripade društvu in se v koloni f) vstavi kot nadomestek za domačo hranilnico št. . . . med dohodke. Na dotičnem računu v glavni knjigi za hranilne vloge se pripomni: „Hranilnica, plačana dne“, blagajna knjiga št. . . .“

Ista opomba se vpiše tudi v zapisnik domačih hranilnic.

Ključ k dotični hranilnici se mora v takih slučajih vedno oddati tisti stranki.

IV. Poslovanje z domačimi hranilnicami.

Domača hranilnica se odda stranki vedno in vsakokrat zaklenjena.

Ključ do nje hrani načelnik društva v društveni blagajni pri denarju.

Če prinese stranka hranilnico, da se ji izprazni, jo odpre načelnik v navzočnosti knjigovodje blagajnika in stranke, ki mora znesek takoj prešteti. Hranilnica se potem zopet zapre in ko se vloga vpiše, se odda zopet stranki.

Če ne prinese stranka hranilne knjižice, se ne sme vpisati nobena vloga in se tudi ne sme oddati noben denar.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovoljijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 13. aprila do 19. aprila 1908. Pripeljalo se je 51 vozov s 480 meterskimi stoti sena in 17 vozov s 135 meterskimi stoti slame; sejm je bil slabše obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kisko od K 7.— do K 8.40, sladko od K 7.20 do K 8.60; ržena slama od K 7.— do K 8.—; pšenična slama od K 6.80 do K 7.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 23. aprila 1908. Prignalo se je 270 volov, 130 bikov, 500 krav, 100 živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konj.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov 5 bikov, 7 krav, — telet; na Gornje Štajersko 102 vola, 18 bikov, 84 krav, — telet; Predarlberško: 16 volov, 20 bikov, 28 krav, — telet; v Nemčijo: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, 18 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: 10 volov, 8 bikov, 242 krav, — telet; na Češko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Moravsko: — volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 76.— do K 86.— (izjemoma K 90.—), poltolsti od K 70.— do K 74.—, suhi od K 56.— do K 68.—; voli za

pitaje od K 66.— do K 68.—; klavne krave, tolste od K 58.— do K 70.—, poltolste od K 48.— do K 56.—, suhe od K 32.— do K 46.—; biki od K 56.— do K 72.—; dojne krave do 4. teleta od K 60.— do K 72.—, čez 4. tele od K 48.— do K 60.—, breje od K 48.— do K 60.—; mlada živina od K 56.— do K 70.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 24. aprila 1908. Zaklana živina: 469 telet, 1629 svinj, 54 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.10 do K 1.20; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.22 do K 1.30; nemške mesne svinje od K 1.26 do K 1.30; nemške pitanske svinje od K 1.12 do K 1.20; ogrske pitanske svinje Ia od K 1.30 do K 1.36; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.14 do K 1.20; mesne svinje od K 1.14 do K 1.26 bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.77 do K —.88; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 8.—.

Letni in živinski sejm na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 6. maja v Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 7. maja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z rogato živino in konji); v Podplatu**, okr. Rogatec.

Dne 8. maja v Polji**, okr. Kozje.

Dne 9. maja v Brežicah (svinjski sejem); v Ernovžu**, okr. Lipnica.

Dne 11. maja v Großkleinu (sejem z mlado živino), okr. Lipnica; v Šmarji pri Jelšah**;

na Bregu pri Ptuj**.

Dne 12. maja v Lembergu**, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Mali Nedelji*, okr. Ljutomer; v Ormožu (svinjski sejem); v Središču**, okr. Ormož; na Planini*, okr. Sevnica; v Slov. Gradcu; pri Sv. Janžu**, okr. Arvež; pri Sv. Miklavžu**, okr. Lipnica.

Dne 13. maja v Mariboru*; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 14. maja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 15. maja v Arvežu (sejem z drobnico).

Dne 16. maja pri Sv. Ilju**, okr. Maribor; v Pilštajnu**, okr. Kozje; v Brežicah (svinjski sejem); na Bizeljskem**, okr. Brežice; v Vojniku**, okr. Celje.

Dne 18. maja na Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; v Apačah*, okr. Radgona.

Dne 19. maja pri Sv. Lenartu v Slov. gor.**; v Ormožu (svinjski sejem).

Dne 20. maja v Brucku*; na Ptuj (sejem s ščetinarji); v Imenem (sejem s ščetinarji), okr. Kozje.

Dne 21. maja na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu*.

Dne 22. maja v Loki**, okr. Laško; na Olimju**, okr. Kozje; v Sopotu**, okr. Brežice.

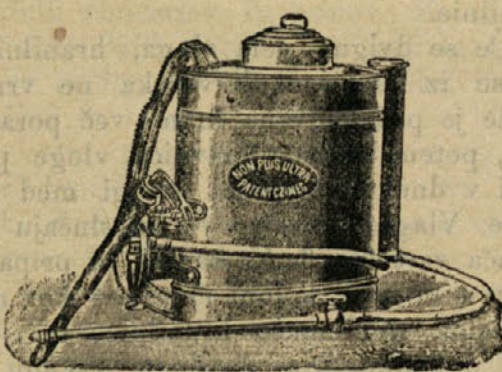
Dne 23. maja v Brežicah (svinjski sejem).

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

„Non plus ultra“ Trsna in drevesna škropilnica

Robertu Gugl GRADEC Jakominiplatz 20.

Popolnoma iz bakra in medi, sesalka se lahko s tem, da odvijemo dva vijaka, v dveh minutah vzame narazen, vsak del se lahko zamenja in vedno na novo kupi. Dobi se pri imejtelju patenta in izdelovavcu:

Anton Löschnigg

veletržec s papirjem, Gradec, Griesgasse 4

priporoča:

Debeli papir za vlaganje v sode in zaboje za jabolka. Zavojni papir za namizno sadje. Fino papirjevo volno za opremljanje in zavijanje jabolčnih jerbasov in zabojev. Bele in barvaste zrezke svilene papirja za nalaganje. Etikete, servijete in vrečice za sadje. Pravi pergamentni zavoj v zvitihih za prošiljanje sadja, perotnine, grozdja, sira, nadalje Hofheimske in dunajske pase za lovljenje mrčesa, lim in naliman papir v zvitihih za lovljenje gosenic.

40a—24

Vzorci in ceniki na razpolago.

Najboljši živinski prašek

nobena goljufija je

Barthelovo klajno apno

zabranjuje, da živina ne liže in ne oboli na kosteh, hromost pri žrebetih, teletih, prasutih, krepi kosti, pospešuje tek, nosenje jajec i. t. d. Izdatek mal — dobiček desetkrat. Popis zastoj. 44—5

Michael Barthel & Co.

Dunaj X/3.

Trsne vezi

potrebščine zoper peronosporo in za kletarstvo

pošilja v izborni kakovosti in za brezkonkurenčne cene

167a—3

Gummiwarenhaus „Zum Indianer“

Herrengasse 28 Gradec, Herrengasse 28

Telefon 1179.

Vzorci in izjemne cene dragevolje na razpolago.

Pijačo zoper žejo

blagodejno, okusno,

$\frac{1}{2}$ litra s sladkorjem okoli 2 $\frac{1}{2}$

si lahko vsakdo napravi

z zavretkom Franckovega Enrilo;

mrzel gasi žejo

topel greje želodec

in se je vedno dobro obnesel.

X 9357, 9:7 I. W.

163a—8

Gospodje

naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročevanju blaga sklicujejo na naš list.

Novo! Prekaša vse sisteme.

Ia. tvrdkam se dajejo zastopstva v tu- in inozemstvu patentiranih novih aparatov za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Drevesne in trsne škropilnice

tudi za karbolinej

z dolgotrajnim curkom, samodelne, nahrbtnne, vse z automati za regulacijo pritiska. 136a—5

Nechvilejev novi sistem in nova metoda prirani mnogo dela, materijala in moči.

Cenike pošilja na zahtevo

Franc Nechvile

tvornica za vinorejske, kletarske stroje in kovinske izdelke

Dunaj, V/1, Margaretenstraße 98. U